ગુજરાતમિત્ર
પૂર્તિ
બુધવાર ૬ ઓગસ્ટ, ૨૦૨૫

નટરાજનું બ્રહ્માંડ નૃત્ય

તેમના શિરોમણિનો અર્ધચંદ્ર સમયચક્રનું પ્રતીક છે, જે બ્રહ્માંડની સર્જન અને લયબદ્ધ વિનાશની ગાથા કહે છે.

નટરાજની આસપાસનું અગ્નિમંડળ. જે જન્મ, મૃત્યુ અને પુનર્જન્મના અનંત ચક્રનો સંકેત છે. જે સમગ્ર બ્રહ્માંડનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે

કંટમણિ (ગળા) અને ભુજાઓ ઉપર લપેટાયેલો ત્રણ વળાંકો ધરાવતો સાપ (નાગ) ભૂતકાળ, વર્તમાન અને ભવિષ્યના ત્રણ સમયચક્રો દર્શાવે છે. સાપમાં રહેલી શક્તિ (શક્તિતત્ત્વ) એ પણ પુનર્જન્મની અનંત યાત્રાનું પ્રતીક છે.

ઓમઃ (શબ્દબ્રહ્મ)નું ઉદ્ભવ સ્થાન ડમરું

તેમનાં જટા મુકુટમાંથી વહેતી ગંગા. અજ્ઞાનતા દૂર કરીને જ્ઞાન અને શુદ્ધિનો પ્રવાહ વહાવે છે.

નટરાજના હાથે પ્રગટ થતી અભયમુદ્રા જે ભક્તોને આશ્વાસન આપે છે, જ્યારે બીજો હાથ પગ તરફ દોરી જાય છે, જે ભક્તોને મોક્ષમાર્ગ તરફ દોરી જાય છે.
આ બંને હથેળીઓનો સંકેત છે- માયા (ભ્રમ) અને બ્રહ્મતત્ત્વ (સત્ય)ની લીલા.

જટાવાળા વિખરાયેલા વાળ શિવજીની સંન્યાસી સત્તાનું પ્રતીક છે, છતાં તેઓ ગૃહસ્થ જીવન (પરિવાર સાથેનું જીવન) પણ જીવે છે, જે વિસર્જન અને સાંસારિક જવાબદારીના સંતુલનનું ઉદાહરણ છે.

નટરાજના પગમાં રહેલા કાસિયા પાન (Cassia Leaves) પ્રકૃતિની શુદ્ધિ, દિવ્ય અનુકંપા અને સૃષ્ટિ સાથેની એકતાનું પ્રતીક છે.

ઊઠેલા પગથી (ડાબા પગથી) ભક્તોને મોક્ષની શાશ્વત પ્રાપ્તિનાં આશીર્વાદ આપે છે.

પોતાનાં એક પગથી અપસ્માર રાક્ષસ (અજ્ઞાનના પ્રતિક)ને દબાવે છે, જે જ્ઞાનનાં વિજયનું પ્રતીક છે.

તેઓ જે કમળના પથ્થર પર ઊભા છે, તે પવિત્રતા અને આધ્યાત્મિક પુનર્જન્મનું પ્રતીક છે.